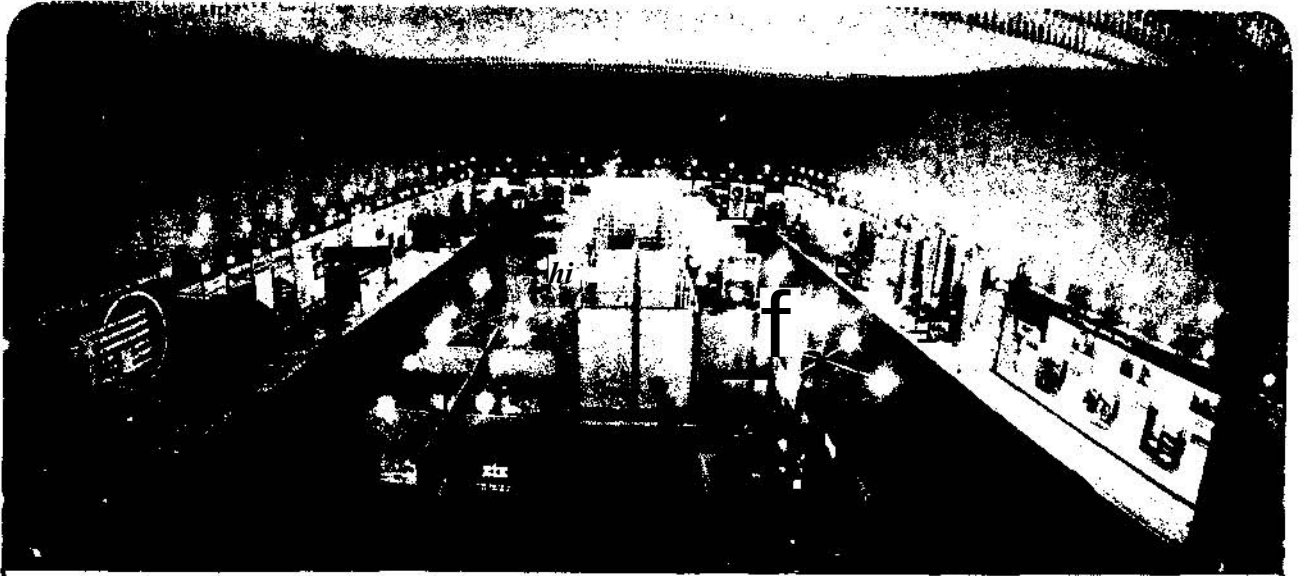

10.DÜNYA ENERJİ KONFERANSI ve ODAMIZIN ÇALIŞMALARI

10.Dünya Enerji Konferansı geçtiğimiz aylarda İstanbul'da düzenlendi. Dünyada ve ülkemizde enerji bunalımının bu denli yoğun olduğu bir dönemde ülkemizde düzenlenen bu Konferansın Odamızca en iyi biçimde değerlendirilmesi gerekmekte idi. Bu nedenle yoğun bir çalışma içine giren Odamız yetkilileri Konferans öncesi hazırlıklara katıldı, çalışmalar süresince oturumları izledi, tartışmalı toplantılarda görüş ve öneriler geliştirdi, organizasyonun Basın Komitesinde görev aldı. Bu çalışmaların yanısıra ülkemizdeki enerji sorunlarını da içeren açıklamalar da TRT ve basın aracılığı ile yapılarak hem 10.Dünya Enerji Konferansı tanıtıldı, hem de elektrik enerjisi ile ilgili Odamız görüşleri yinelenildi.

Konferans süresince bir yandan çalışmalarda yer alan Odamız uzman ve yetkilileri, diğer yandan radyo ve televizyonda yapılan açık oturumlara, haber programlarına katıldılar. Gazete ve dergilere verilen demeçler de TRT'de sürdürülen çalışmalarını tamamlayıcı oldu. Böylece Odamız Konferans süresince Konferanstaki çalışmalarla birlikte ülkemizin enerji sorunu ile ilgili açıklamalar yapma ve kamuoyunu bu konuda aydınlatma olanağını bir kez daha buldu.

Sözünü ettiğimiz çalışmalardan ilki 21 Eylül 1977 günü TRT 1'de yayınlanan açık oturum idi. Açık oturuma Oda Başkanı Aybars Ungan ile Odamız Yayın Kurulu üyesi Kemal İnan katıldılar. Soru-yanıt biçiminde düzenlenen programda Ungan,Dünya Enerji Konferanslarının tarihçesi üzerine bilgi verdi ve 10.Dünya Enerji Konferansının neyi amaçladığını açıkladı. Konferanstan özel olarak Türkiye için

enerji sergisi

16-26 Eylül tarihleri arasında Odamız bir sergi düzenledi. 10.Dünya Enerji Konferansı ile aynı zamana rastlayan "Enerji Sergisi", Konferans delegelerinin ve halkın yoğun ilgisini topladı. Spor ve Sergi Sarayında açılan sergide, kamu kesimi ve özel sektörden 33 kuruluş ve firmanın çalışmaları ve

ürünleri tanıtıldı. Bu kuruluş ve firmaların özel standlarının yanısıra, Spor ve Sergi Sarayında sergi nedeniyle yapılan iç düzenleme ve dekorasyon da izleyicilerin beğenisini kazandı. Serginin girişindeki özel bölümlerde de TMMOB ve EMO'nun yayınları sergilendi ve kuruluşlarımızı tanıtan bilgiler izleyicilere sunuldu.

ne gibi sonuçların çıkabileceği konusu üzerinde duran Oda Başkanı daha sonra ülkemizdeki enerji bunalımını, bu sektördeki sorunları ve ileriye yönelik Odamız görüşlerini anlattı.

Kemal inan da "Model" ve Türkiye Enerji Modeli üzerine kısa bilgiler verdi. Konferansa sunulan "Türkiye Enerji Modeli" adlı çalışmanın kapsamlı bir eleştirisini yaptı. Bir tek enerji modeli ile enerji planlamasının yapı lamı yacagina değinen inan, sonra, enerji dışındaki diğer önemli ekonomik sektörlerde de benzeri çalışma yöntemi uygulanmaksızın enerji modelinin yetersiz kalacağını açıkladı.

23 Eylül 1977 günü TV'de yayınlanan Dünya Enerji Konferansı ile ilgili bir diğer açık oturuma da Odamız delegelerinden Nusret Alperöz ve Kemal İnan, Dünya Enerji Konferansı Başkanı A.Galip Mutdoğan'la birlikte katıldılar.

10.Dünya Enerji Konferansının tanıtıldığı, hazırlık çalışmalarının anlatıldığı açık oturumda daha sonra, Konferanstan çıkabilecek sonuçlar ve bu sonuçların yansımaları görüşüldü. Alışılmış ve alışılmamış enerji kaynakları ve bu kaynaklar üzerindeki politikanın değerlendirildiği açık oturum Konferansa ilgili önemli konuları kamuoyuna açıklamada yararlı oldu.

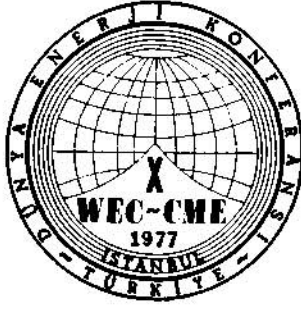
Ayrı bir program olarak Odamız Ankara Şube Başkanını Kaya Nomaler'le radyoda düzenlenen bir söyleşide Konferansın hazırlık çalışmaları üzerine

bilgi verildi. Yine radyoda 10.Dünya Enerji Konferansı ile ilgili olarak düzenlenen bir programda Odamız Yayın Kurulu üyesi Nazif Tepedelenlioğlu "enerji kısıtlaması" ve "enerji tasarrufu" kavramlarını açıklayarak bunların birbirine karıştırılmaması gerektiğini belirtti. Bu çalışmaların ötesinde Odamız yetkili ve uzmanlarınca gazete ve dergilere Dünya Enerji Konferansı ve ülkemizin enerji sorununa ilişkin demeçler verildi.

Odamızın konu ile ilgili çalışmaları Konferanstan sonra da devam etti. Dünya Enerji Konferansı çalışmalarını, Konferansın amacını, Konferansta görüşülen ilginç ve önemli konuları içeren bir yazı demeti Odamızca hazırlandı ve 5 Ekim 1977 tarihli Cumhuriyet Gazetesinin tüm arka sayfası bu çalışmaya ayrıldı. Bu yazılarda şu konulara yer veriliyordu:

- Enerji Konferansı ve Türkiye Enerji Sorunu.
- Dünya Enerji Konferansının Tarihçesi.
- Alışılmış Enerji Kaynaklarının Dünyadaki Yeri.

Aralık ayında Odamızca düzenlenen "Elektrik Enerjisi" konulu VIII.Teknik Kongrenin açık oturumlarından biri 10.Dünya Enerji Konferansına ayrıldı. Odamızdan ve diğer kuruluşlardan Konferansa katılmış kişi ve uzmanlarca Dünya Enerji Konferansı bir kez daha tartışıldı (Bu oturuma ilişkin ayrıntılı haberi, VIII.Teknik Kongrenin işleneceği gelecek sayımızda vereceğiz).

tasarruf komisyonu raporları

10. Dünya Enerji Konferansına, 9. Konferansta kurulan Tasarruf Komisyonunun 9. Konferanstan bu yana bazı konularda hazırladığı ön raporlar sunuldu. Bu raporlarda çeşitli birincil enerji kaynaklarının şu andaki durumu ve geleceği irdelenmekteydi. Aşağıda bunlardan önemli gördüğümüz altısını sunuyoruz.

PETROL ÜRETİMİNİN GELECEĞİ

10. Dünya Enerji Konferansına sunulan ilginç çalışmalarından biri petrol üretiminin geleceğine dönük bir anket çalışmasını özetleyen özel komisyon raporu idi. 2020 yılına dek uzanan bir dönem içinde politik ve mali hiçbir engel gözönüne alınmadan, yalnızca doğal ve teknolojik sınırlamalar incelenmiş ve petrol üreten birçok şirket, kurum, uzman, danışmana yöneltilen sorularla soruna yanıt aranmıştır. Çalışmanın bulguları kısaca şöyle özetlenebilir:

- 1) Alışılmamış petrol kaynakları (çok derin sular, kutup bölgeleri, çok ağır ve verimsiz petrol kaynakları) gözönüne alınmazsa dünya petrol kaynaklarının toplamı 260 GTon (1 GTon=1x10⁹ Ton) dolayındadır. Alışılmamış kaynaklar da hesaba katılırsa 300 GTONu bulur.
- 2) Bu toplam kaynakların yeryüzüne dağılımı şöyle öngörülür:
 - % 42 Ortadoğu Asya ve Kuzey Afrika
 - % 23 SSCB, Çin Halk Cumhuriyeti ve diğer Sosyalist ülkeler
 - % 11 ABD ve Kanada
 - % 9 Güney Amerika ve Meksika
 - % 6 Güney ve Doğu Asya
 - % 4,5 Sahra'nın güneyindeki Afrika
 - % 4,5 Batı Avrupa
- 3) Denizlerdeki petrol kaynaklarının toplamını % 45'ini oluşturduğu saptandığından, denizlerde petrol arama ve çıkartma işlemlerinin giderek önem kazanacağı söylenebilir.
- 4) Uzmanların çoğu petrol üretim giderleri konu-

sunda pek kötümser deliller. Günümüzde petrol üretim maliyeti varil başına 5 dolar, satışı 12 dolardır. Söz konusu kaynakların üçte birinin günümüz üretim maliyeti dolayında bir fiyatla, yarıdan çoğunun da günümüz satış fiyatı dolayında bir fiyatla üretilebileceği umulmaktadır.

- 5) Yeni petrol alanlarının bulunma hızı yada bilinen yatakların yeniden değerlendirilme hızı konusunda uzmanlar 1985'e dek yılda ortalama 4 GTON sayısında birleşiyorlar. 1950-75 arası dönemde bu sayının ortalama 3 GTON olduğu göz önüne alınırsa yakın gelecekte çok önemli bir kıtlık beklenmeyecektir. Ne var ki hem 1985'den sonra bu hızın azalacağı hem de 1977 yılı toplam tüketiminin 3 GTON olduğu düşünülürse petrol üretiminde yüzyıl sonuna doğru zor günlerin geleceği kesindir.
- 6) Bazı uzmanlar daha da kötümser bir tablo çizmekte. 1955'lerde bulunan hidrokarbon alanlarının yalnızca % 10'unun gaz alanı, geriye kalanının petrol alanı olmasına karşılık, 1970-1975 arasında bulunan hidrokarbon alanlarının % 72'sinin gaz alanı olduğunu belirten bu uzmanlar petrol için pek umutlu değiller. Tüketim fazlalığına da dikkat çekip, 1970-1975 arasında 8,5 milyar varil petrol bulunduğu, toplam tüketimin ise 19,4 milyar varil olduğu na değiniliyor.

Sonuç olarak en iyimser tahminlerle bile dünyamızın petrol üretiminin geleceği çok ümitli bir görünüm sergilememektedir.

KÖMÜR ÜRETİMİNİN GELECEĞİ

Kömürün enerji sorununun çözümüne ne katkıda bulunabileceğinin araştırılması amacıyla yönelik olan bu raporda, kömür rezervlerinin niceliği ve ülkeler arasında dağılımı, kullanılabilirlik durumu ile üretiminde karşılaşılabilecek güçlükler incelenmiştir.

1. Rezervler

- 1.1. Bilinen jeolojik rezervler 10 000x10⁹ t.e.c. (kömür eşdeğeri ton) dolayındadır.
- 1.2. Teknik ve ekonomik olarak işletilebilir kabul edilen rezervler ise 640x10⁹ t.e.c. dolayındadır.